

érkeztünk a fájlmegosztók korába. Ezt a félszáz esztendőt követi a szerző évről évre.

Popszámok apropóján írott kisesszéi – Örkeny után szabadon – valóságos hárompercesek. Nyelvileg dallamosak, információban tartalmasak, színesek és lüktetőek. Így az is megbocsátható, ha néha félrecsúszik egy-egy hang (Boomtown Rats helyett „Bontown Rats”, Alternative Tentacles helyett „Alternative Tentacles”), ha nem zárul be pár zárójel. Ez az élő hangzás bája. Márpedig a kötet egy hatalmas, évtizedeken átívelő emlékkoncert, mely hidat ver Ifipark és Sziget Fesztivál közé. Kontinuitást teremt a „meddig bírod felcsavarni a kocsiban a hangerőt” nemzedék és egy olyan kor között, amikor a véleményformálást csak azzal tudták kifejezni a zenerajongók, ha kikapcsolták a rádiót (vö. Timothy Leary: „kapcsolj át, hanolódj be, szakadj ki!”).

Pajor Tamástól megtanulhatuk, hogy a „rakkendroll az nem egy tánc”. Noha pozitív definíciót azóta sem adott senki, Poós igen közel került hozzá. Egy villanygítár-húrnyira, egy tarajtincsnyre, egy félakkordnyira. Köszönet érte!

VASS NORBERT

(*Rózsavölgyi és Társa, Budapest, 2010, 288 oldal, 4990 Ft*)

BUD SPENCER: *Különben dübbe jövök*

Kár mellébeszélni, Bud Spencer bármit írhatott volna a józan ész határain belül szakácskönyvtől az olasz vízilabda történetéig, neve, illetve azok a dolgok, amiket mi, magyarok (leginkább a 30 és 99 év közötti apák és fiúk) a jól ismert név mögé gondolunk, garanciát jelentenek arra, hogy relatíve gyors apadásnak induljanak a hazai raktárkészletek. A mű beszerzése persze korántsem jelenti azt, hogy a boldog könyvtulajdonosok mind el is olvassák majd e sajátos életrajzot, sokaknak biztosan elég, ha kitehetik a polcra, ha megmutathatják barátaiknak, ami bocsánatos bűn, hiszen a szerző sokunk számára lényegesen több (és bizonyos szempontból kevesebb) egy híres színésznél.

Nincs tehát könnyű helyzetben, aki a *Különben dübbe jövököt* irodalmi alkotásként szeretné értékelni (egyébként nem is igazán érdemes), mert olyan személyes érzelmek befolyásolhatják, amelyek arra kényszeríthetik, hogy mást és másképp mondjon, mint amit maga a szöveg indokoltta tenne.

Ez az objektív kritika útjába álló akadály leghamarabb talán abban a különös izgalomban érhető tetten, ami már a könyvesbolt kirakata előtt eszelős vigyort rajzol a képünkre, mikor először megpillant-

juk a jellegzetes arcot a címlapon. Nyilvánvaló, sokan nem azt reméljük e kötetből, hogy végre megismerhetjük a (meglehetősen hasonló) szerepek tucatjai mögött létező embert (ki a fene egyáltalán az a Carlo Pedersoli?), hanem azt, hogy magával Piedonéval találkozhatunk, a régi, mégis közeli ismerőssel. Egy olyan személyvel, aki valamilyen módon kétségtelenül részévé vált kultúránk egészének, legmarkánsabban pedig a Kádár-korszak utolsó két évtizedének. Ezt a beágyazottságot mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a tévécsatornák ünnepi műsorának (*szupermoziként* reklámozva) még ma is elengedhetetlen része valamelyik filmje. Hogy miért alakulhatott így, annak vizsgálata megszire vezetne, annyi azonban bizonyos, hogy Bud Spencer valamilyen népmesei hősként vonult be az Orionok és Tátrák képernyőire, hiszen filmjei a hallgatag, morcos, nagydarab, mégis jószívű melósról, aki felveszi a harcot a rosszakkal, ráadásul mindig győz velük szemben, olyan egyszerű, de szerethető üzenetet tolmácsoltak a maguk végtelenül minimalista módján, ami nagyon is beleillett az életünkbe.

Hogy miért működhetek annyira jól ezek a sablonok, a totálisan kiszámítható gegek, azt nem sze-

retném részletezni, tény azonban, hogy működtek. És így van ezzel a könyvvel is. Rövid mondatok, szűkszavúság, nem igazán erős történetvezetés. Döbbenetesen naiv világszemlélete gyakran alaposan elcukrozza az olvasmányunkat, míg máskor egy-két mondat után fa-

képnél hagyja a legígéretesebbnek ígérkező sztorit is, amiért bosszankodni néhány percig talán lehet, haragudni azonban nem. Hő-sünk személyes varázsa és a *mémek* gondoskodnak róla, hogy ne érezzük akkora tragédiának. Persze jogos a kér-

dés: hogyan írhat valaki önéletrajzi munkát két hivatásos mentorral, ha a megszületett mű irodalmi értéke mégis ennyire kétséges marad? Nincs szó véletlenről, egyszerűen hagyták, hogy az olvasók azt kapják, amit szeretnének. Ez a nagydarab, immár több mint nyolcvanéves ember kilóra vesz meg bennünket. Lehengerlő kedvességével nyeri meg azt a közönséget, amelynek „botcsinálta színészként” mindent köszönhet. Mindezt pedig őszintén be is vallja, nem akar többnek mutatkozni.

Minden hiányossága ellenére tehát élmény elolvasni ezt a könyvet, még ha tudjuk is, hogy ezt nem feltétlenül csak ennek a szellősen szedett 190 oldalnak köszönhetjük,

hanem legalább annyira saját gyerek- vagy fiatalorkunknak. Sajnálatos azonban, hogy sok izgalmas epizódról lényegesen kevesebbet tudunk meg, mint amennyit a felvilágotott részletek alapján érdemes lenne: háború, sportkarrier, Dél-Amerika, barátsága Terence Hill-lel. Különös, de tényleg úgy tűnik, hogy nincs vagy nem is olyan nagy

szakadék a régi ismerős és a híres olasz között, ha pedig tényleg így van, talán könnyebben elfogadni azt is, hogy „A pisztácia kifogyott, csokoládé nem is volt.”

CSEPREGI JÁNOS

*(Fordította V. Pánczél Éva,
Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2010,
190 oldal, 3490 Ft)*

Művészet

ARIANE MNOUCHKINE:
A jelen művészete
Beszélgetések Fabienne
Pascaud-val

Bár a nagy színházi szövegek rendre nyugatról valók, a színészi játék jó ideig sokkal kidolgozottabb, tisztább, kifejezőbb volt a keleti színházi hagyományban. A közel fél évszázada működő Théâtre du Soleil előadásai mindkét évezredes tradícióból merítettek, estéről estére megidézik, megújítják azokat, felhasználásukkal a jelen problémáit állítják középpontba, korunk kérdéseire keresnek válaszokat. A legendás francia Napszínház szinte megalakulása óta telházal játszik, évente közel

hetvenezren látogatják előadásait. A Soleil neve összeforrt Ariane Mnouchkine-nal. A rendezőnő kezdetektől szíve, motorja a társulatnak. A vele készült beszélgetőkönyv egy puritán, soha meg nem alkuvó, a színháznak mindhalálig elkötelezett, szigorú és érzékeny intellektus portréját tárja elénk.

Mnouchkine először Oxfordban találkozott az amatőr színjátszással, a Sorbonne-on megalapította a Párizsi Egyetemisták Színházi Egyesületét, aztán hosszú keleti utazása során megismerte a japán, az indiai, a koreai, a kínai és a bali színházat is. Ez a látásmód, e rengeteg tapasztalat mind beépült a lelkes egyetemistákból alakult, már néhány évvel létrejöttét

